

126

1766/XII/18

χ. Παλαιοιολόγη Δημητρίου

978/φ 59r

σχ. 121, 121a

Απόφαση οριστική. Εκκαθάριση κληρονομίας. Επιτροπεία ορφανών από την Κ. Διαχείριση περιουσίας ορφανών με παροχή εγγυητών. Δικαίωμα της χήρας μέλους της Κ να συνεχίσει την επιχείρηση.

// 1766 δεκεμβρίου 18 [χ. Θ. Βελλερά]

²/ ||'Ε||συνάχθημεν τὴν σήμερον ὅλοι οἱ ὁμνεγμένοι ὅσσοι ³/ εὐρέθημεν ἐδῶ, διὰ τὸ πρᾶγμα τοῦ μακαρήτη Βασίλη ⁴/ μπακάλη, τὸ ὅποιον ἐγράψθ(ει) κατὰ τὴν προσταγὴν ⁵/ τῆς κομπανίας ἀπὸ ἀνθρώπους ὁμνεγμένους (εἰ)ς 2 κατάστιχα ⁶/ τὸ ἓνα ρωμα<ί>κα καὶ τὸ ἄλλον βλάχικα¹, τὰ ὅποια, σήμερον ⁷/ ἐπαρησιάσθησαν ἔμπρῳσθεν ἡμῶν, (εἰ)ς τόσῃν σοῦμαν ⁸/ ὅσῃν διαλαμβάνουν τὰ κατάστιχα. διὰ τὴν αὐτὴν ὑπόδεσιν ⁹/ ἔκραζάμεν, τὴν γυναῖκα τοῦ ἄνωθεν Βασίλη ὀνόματι Ζαφύρα ¹⁰/ καὶ τὸν ἀδελφὸν αὐτῆς Δημήτριον Κόσμα, τοὺς ὁποίους, τοὺς ἐρώ:¹¹/τησάμεν τὴν γνώμην τους, διὰ νὰ στοχασθοῦμεν ποῦ κλίν(ει), καὶ τί σκο:¹²/πὸν ἔχουν, οἱ ὅποιοι ἀποκρήθησαν, ὅτι νὰ ἔμβῃ ὁ ἀδελ:¹³/φός της (εἰ)ς τὸ ἐργαστήρι καὶ θέλουν τεργισθῇ ἀναμεταξύ τους ¹⁴/ καὶ ἄλλα πολλὰ εἶπαν.

¹⁵/ ||'Ομ||ως ἐπειδὴ καὶ ὁ ἄνωθεν Βασίλης ἀπέθανεν δίχως διάταν ¹⁶/ καὶ δίχως ἐπίτροπον, ὄντας μάλλιστα καὶ δύο λογιῶν παιδιὰ ¹⁷/ κατὰ τὸ δίκαιον τῶν νόμων ἔβαλεν χέρι ἡ Κομπάνια, καὶ ἔ:¹⁸/γραψεν τὸ πρᾶγμα ὡς ἄνωθεν. ὅθεν κάμνει χρ(εῖ)α καὶ νὰ ¹⁹/ παρασταθῇ, νὰ κυβερνήσῃ τὸ ἄνωθεν πρᾶγμα [ενν. ἡ Κ], καὶ πρῶτον μὲν ²⁰/ νὰ πλερόνωνται οἱ {χρεωφειλέται}<κρεδιτόροι>. καὶ δεύτερον νὰ εὐγένουν τὰ μερί:²¹/δια τῶν παιδιῶν καθὼς πρέπ(ει). τὸ ἡῦρα<μεν> λοιπὸν εὐλογον ὅλλοι μ(ας) ²²/ ὅσσοι (εἰ)μεσθεν παρόν, διὰ νὰ κυβερνηθῇ τὸ πρᾶγμα μέ σηγουριτάν. ²³/ ὅθεν ὅποι(ος) ἤθελεν πάρῃ τὸ πρᾶγμα, ἢ αὐτῇ ἢ γυναίκατου Ζαφύ²⁴/ρα, ἢ ὁ ἀδελφός αὐτῆς Δημήτρης, ἢ ἄλλος κανένας ξένος ²⁵/ νὰ ἔχῃ νὰ θάνῃ ἀρκετὸν κειφηλημέν, διὰ τὰ μερίδια τῶν ὀρ:²⁶/φανῶν παιδιῶν καὶ ἔστω λοιπὸν (εἰ)ς ἔνδ(ει)ξιν.

²⁷⁻³³/ δωμᾶς βελλεράς νῦν προεστὼς πρ, Ἰωάννης τζήγγ(ού) πρῳ, Μανικάτης· σαφράν(ος) πρ, Πέτκος Πέτρ(ου) [ἀ.χ.], δημήτρι(ος) Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου) πρ, γιάννης μαυροδῇ [χ. Κ. Αρπάση(;)], διμιτρι σουφρας, Κωνσταντήνος :Αρπασίς πρ, Δημήτρης βόηκ(ου), Παλαιοιολόγης Δημητρί(ου) πρῳ περτζέπτορας τῆς κομπανίας, Γεώργιος Ἰωάνν(ου) μάρκ(ου), καπετάνος.

στ. 10 Η πρόσκληση του αδελφού γίνεται επειδή είναι ο πλησιέστερος ἄνδρας συγγενῆς των ορφανῶν ἀπὸ τὸν δεύτερο γάμο τοῦ κληρονομουμένου.

στ. 9-14 Το ερώτημα ήταν αν θα αναλάμβανε η χήρα την επιχείρηση ή ο αδελφός της. Πρόταση των αδελφών να ανατεθεί στον δεύτερο.

στ. 15-19 Αιτολογία για την παρέμβαση της Κ στην απογραφή και την ανάληψη της επιτροπείας των ανηλίκων: Ο κληρονομούμενος δεν είχε αφήσει διαθήκη και δεν είχε ορίσει επίτροπο της κληρονομίας του, ενώ υπήρχαν τέκνα από δύο γάμους –ένα από τον πρώτο και τέσσερα από τον δεύτερο (βλ. σχ. εγγραφές, ιδίως εγγρ. 199).

στ. 17 «κατά τό δίκαιον τῶν νόμων»: Δεν πρόκειται για τα δεσπίσματα της Κ. Κατά το βυζαντινό και μεταβυζαντινό δίκαιο, μπορούσε να γίνει επίτροπος η μητέρα, ή να διοριστεί από τον δικαστή ο πλησιέστερος συγγενής, αν ο κληρονομούμενος δεν είχε ορίσει επίτροπο με διαθήκη². Καμμία διάταξη πάντως, –ούτε του τρανσυλθανικού ή του σαξονικού δικαίου–, δεν προβλέπει την άσκηση της επιτροπείας από συσσωμάτωση.

στ. 21-26 Διαδικασία για τη διασφάλιση της κληρονομίας: Αποφασίζεται πρώτα να εξοφληθούν οι πιστωτές του κληρονομουμένου και μετά να αναλάβει τη διαχείριση των μεριδίων των ορφανών είτε η μητέρα τους είτε ο αδελφός της είτε τρίτος. Όποιος όμως παρελάμβανε το εμπόρευμα, όφειλε να παράσχει ασφάλεια για τα μερίδια των ορφανών.

1. Πρόκειται για τα δύο έγγραφα που περιείχαν τα στοιχεία της απογραφής της εμπορικής περιουσίας του κληρονομουμένου. Η χήρα, ήταν ρουμάνα, γι αυτό το ένα έγγραφο συντάχθηκε στα ρουμανικά («βλάχικα»), ενώ στο Κριτήριο θα παρέμενε το ελληνικό.
2. Πρβλ. π.χ. Εξάβιβλος 5.12.1,19· Βακτηρία Ε οδ', οε', ος'. Τα μέλη του Κριτηρίου δεν γνώριζαν, φυσικά, αυτά τα κείμενα. Είχαν, πιθανόν, την ανάμνηση της πρακτικής των εκκλησιαστικών δικαστηρίων των τόπων της καταγωγής τους, τα οποία έκριναν υποθέσεις κληρονομικού δικαίου. Εφήρμοζαν, δηλαδή, τις διατάξεις των βυζαντινών και μεταβυζαντινών συλλογών, ως έδιμα (βλ. ΕΚΣ, σ. 170).

127

1766/XII/20

χ. Παλαιολόγη Δημητρίου

978/φ 59ν

σχ. 121 επ., 131

**Απόφαση οριστική. Δικαστικός συμβιβασμός. Πληρεξουσιότητα.
Δόση αντί καταβολής με απόφαση του Κριτηρίου.
Πώληση με πλειστηριασμό.**

// 1766 τῇ 20 δεκεμβρίου

²/ Ἐπροτεστολόγησεν κατέμπροσθεν ἡμῶν τῶν ὑπο³/γεγραμμένων ἡ

